

Lan Nở Vào Dịp Tết

Tết Nguyên Đán gần đến, chúng ta những người chơi lan ai ai cũng muốn có vài chậu lan nở hoa trong nhà để đón mừng năm mới.

Thông thường lan nở theo mùa, tùy theo loài theo giống. Có loài nở vào mùa Đông, có loài nở vào mùa Xuân hay mùa Hạ. Chúng ta không thể mong muốn có cây hoa vốn nở vào mùa Hạ lại có hoa vào ngày Tết được.

Vì vậy chúng ta cần phải lựa chọn một số hoa có thể nở vào dịp này như:

Aerides

Cattleya

Cymbidium loại thường (standard)

Cymbidium loại rũ (pendulous, cascading)

Cymbidium oriental như *Cym. sinense*

Dendrobium Australian, Nobile

Phalaenopsis v.v...

Chúng ta đều biết rằng lan nở theo mùa hoa, nhưng nở sớm hay nở muộn tùy theo thời tiết. Nếu trời ấm áp lan sẽ nở sớm, còn nếu trời lạnh lan sẽ nở muộn hơn.

Vào mùa Đông, miền nam California thường có những đợt gió Santa Ana thổi từ sa mạc Mojave về, đem theo cái không khí khô cần có khi nóng có khi lạnh. Sự thay đổi nhiệt độ bất chợt và quá chênh lệch lại thêm ẩm độ xuống quá thấp, nếu tình trạng này kéo dài sẽ ảnh hưởng trầm trọng tới những cây lan, nụ hay hoa sẽ bị thui chột.

Đọc chuyện *Hương Cuội* ta thấy cụ Tú than phiền về những trận gió nồm mang theo hơi nóng của rừng cây bên xứ Lào về làm cho những chậu lan của cụ nở hoa sớm hơn thường lệ.

Nếu chúng ta có nhà kính, những trận gió Santa Ana hay gió Lào cũng chẳng làm cho chúng bận tâm. Còn nếu không có nhà kính thì sao?

Trước hết chúng ta cần phải tăng thêm ẩm độ 24/24 bằng cách tưới đẫm nước dưới đất và chung quanh nơi để lan hay dùng máy phun sương.

Về nhiệt độ nếu quá nóng, hãy mang cây vào nơi rợp mát và tưới nước để hạ nhiệt độ cho rễ và lá cây. Nếu quá lạnh, hãy mang cây ra chỗ có nắng hay mang vào trong nhà hay nhà để xe.

Khi mang cây vào trong nhà, cần chú ý đến mấy điểm sau:

Ẩm độ

Độ ẩm trong nhà tùy thuộc vào vấn đề chúng ta có mở cửa sổ hay không? Nếu mở cửa sẽ tùy theo ẩm độ bên ngoài, nhưng thường thường thấp hơn. Nếu ở miền Nam California mà đóng cửa ẩm độ thường ở vào khoảng 20-30% hay thấp hơn. Chúng ta cần phải tăng thêm độ ẩm bằng cách để lan trên khay nước hoặc dùng máy phun hơi ẩm (humidifier) hoặc dùng bình phun sương vào lá hay nụ hoa. Ở các nơi khác, nếu ẩm độ cao hơn càng tốt cho cây vì cần tối thiểu 40-50%.

Ánh sáng

Ánh sáng rất cần thiết cho việc ra hoa. Nên để lan gần cửa sổ nơi có nắng chiếu vào, nếu cần, có thể dùng đèn ống để tăng cường. Nên treo đèn cao khoảng 20-30 cm trên ngọn lá hay hoa. Tránh để ánh nắng roi thẳng vào lan vì có thể cháy lá hay thui nụ.

Nhiệt độ

Tại Hoa kỳ và các nước Âu Châu, trong nhà thường có máy sưởi, giữ nhiệt độ vào khoảng 65-80 °F hay 19-27 °C như vậy rất thích hợp cho nhiều loại lan. Nhưng khi hoa đã nở nên giữ nhiệt độ ở khoảng 60-65 °F, như vậy hoa sẽ lâu tàn hơn.

Thoáng gió

Nên dùng một chiếc quạt nhỏ để cho thoáng gió. Nên dùng quạt xoay chuyển được (oscilating fan) nếu không có dùng quạt thường thổi vào bên cạnh, tránh việc thổi thẳng vào lan. Tránh để lan nơi gần lò sưởi, hay gần bếp đun nấu bằng khí đốt (gas).

Tưới nước bón phân

Tưới nước ít hơn thường lệ và không cần bón phân trong giai đoạn này.

Tại miền Nam California, muốn cho hoa nở vào dịp Tết tôi thường mang cây vào trong nhà khoảng 20-25 ngày trước đó. Những cây lan mang vào trong nhà thuộc những giống:

- *Cattleya skinneri*, Lc. Makai Mayumi đã có nụ hoa hay lưỡi mè (Sheath).
- *Cymbidium Nicole Valentine* đã có dò hoa dài khoảng 10-12 cm.
- *Dendrobium speciosum* var. *speciosum* hay var. *hillii* hay *grandiflorum* dò hoa dài 6" hay 12 cm.

Trong nhà tôi giữ nhiệt độ ở khoảng 70 °F hay 21 °C, Ẩm độ 50-60% cho chỗ để lan. Nếu thấy chậm tôi tăng nhiệt độ dần dần và nếu lan đã nở, giữ vào khoảng 65 °F hay 18.5 °C hoặc mang ra ngoài nếu không lạnh dưới 45 °F hay 7.5 °C.

Nếu nụ hoa ngắn hơn cần mang vào trong nhà sớm hơn nữa. Xin các bạn tùy tiện theo hoàn cảnh mà rút kinh nghiệm.

Giản tiện hơn cả là tìm đến anh Ngô Long vào mấy ngày trước Tết cho đỡ nhức đầu, nhưng không bảo đảm 100% là những cây lan này sẽ nở hoa vào đúng dịp Tết sang năm, vì đã được nuôi trồng trong nhà kính với nhiệt độ, ánh sáng, độ ẩm v.v... đã được tính toán kỹ lưỡng.

Thân chúc mọi người Tết năm nay lan nở đầy nhà.

Placentia 11/2009
BÙI XUÂN ĐÁNG